

Běloruská republika

Geografická poloha

Běloruská republika (Bělorusko) se rozkládá ve východní části Evropy. Na západě sousedí s Polskem, na severo-západě s Litvou, Na severo-východě a východě s Ruskem, na jihu s Ukrajinou. Tyto hranice (celková délka je 2969 km) přechází přes rovinatý povrch bez význačných přírodních bariér, což podporuje vybudování přepravních tras a rozvoj širokých ekonomických styků. Na území Běloruska se nacházejí různé evropské dopravní koridory, které představují nejkratší cestu ze středního a východního okolí Ruska do západních Evropských zemí, stejně tak jako od Baltu k Černému moři. Vzdálenost z Minsku, hlavního města, do hlavních měst sousedících států je následující: 215 km do Vilniusu, 470 km do Rigy, 550 km do Varšavy, 580 km do Kyjeva, 700 km do Moskvy, 1060 km do Berlína.

V různých historických obdobích ovládaly území Běloruska různé státy – Velké litevské knížectví (od 14. do konce 18. století; od roku 1569 Velké knížectví patřilo k Rzecz Pospolita), Ruská říše (od konce 18. století do roku 1917), Běloruská lidová republika (1918), Litevsko-Běloruská socialistická republika (1919), Federace ruských sovětských socialistických republik (východní část Běloruska), Polsko (západní část Běloruska, 1920-1930), Běloruská sovětská socialistická republika (1919-1991) která patřila do Svazu sovětských socialistických republik od 1922 do 1991. Od 1991 je Běloruská republika suverénním státem.

Oficiální jazyk

- běloruština a ruština

Území

Rozloha zaujímá 207,6 tis. km². Nejdlejší vzdálenost od západu na východ je 650 km a od severu na jih činí 560 km. Svou rozlohou zaujímá 13 místo mezi evropskými státy a 6 místo mezi státy bývalého Sovětského svazu. Běloruské území je o něco menší než Velká Británie či Rumunsko a více než 2,2x větší než Portugalsko či Maďarsko.

Reliéf

Reliéf Běloruska je spíše pahorkatinný s průměrnou výškou 160 m n. m., přičemž nejvyšší bod je pouze 345 m n. m.. Rovinatý ráz terénu vytváří vhodné podmínky pro zakládání lidských osad, zemědělský vývoj, rozmístění průmyslu, dopravu a zásobování, rozvoj turismu a rekreačních služeb.

Zemědělská půda

Zemědělské půdy pokrývají 45% území státu, z toho je 30% obdělávaná půda. Je zde 0,9 hektarů zemědělské půdy, z toho 0,6 hektarů obdělávané půdy na osobu.

Lesy

Lesy pokrývají 36% území. Je zde 0,7 hektarů lesa a 111 m³ dřeva na osobu, což je dvakrát větší než evropský průměr. V Bělorusku je mnoho druhů stromů. Borovice-52,9%, jedle-10,5%, bříza-18,1%, osika-2,3% , olše-9,6%, dub a ostatní listnaté stromy-3,8%. Na druhou stranu toto druhové složení není optimální. Co se týče výživnosti lesních půd, plocha listnatých lesů by mohla být 1,5 až 2x větší.

Lesní potenciál v Bělorusku je docela velký, roční přírůstek dřeva činí 25 milionů m³, zatímco roční těžba představuje asi 10-11 milionů m³ za rok. Plochy lesů stabilně narůstají. Nejenže lesy představují zdroj dřeva, ale mají také velmi mnoho ekologických funkcí (jako například ochrana a regulace vody, ochrana půd, asimilační funkce, atd.), stejně tak jako funkce rekreační. Běloruské lesy hrají velmi důležitou biologickou roli a vytvářejí ekologickou stabilizaci centrální a východní Evropy.

Tyto lesy koncentrují významné přírodní zdroje výživy, medu, léčivých, technických a dalších užitečných rostlin. Široce jsou v lese zastoupeny také ostružiny, brusinky, borůvky a plané hrušky. Ročně je zde produkováno přes 1,5 tisíc tun hub, 0,4 tisíc tun léčebných rostlin, 34 tisíc tun břízové mízy, 16 tisíc tun lískových ořechů a víc než 20 tisíc tun pryskyřice.

Přírodní zdroje

Nachází se zde kolem 30 druhů minerálních materiálů (víc než 4000 těžebních míst). Nejvýznamnější je zdroj draselné soli, který je jeden z největších v Evropě. Rezervy kamenné soli jsou téměř nevyčerpatelné. Prosperující průmyslové oblasti v Mozyru, Davydovu a Starobinu vytěžily 22 miliard tun.

Země je bohatá na horniny jako žula, dolomit a vápenec, slínovec, jíly, křídý, keramické hlíny, písek a šterk.

Běžně se zde vyskytují minerální vody. Dostupnost vysoce kvalitních vodních zdrojů je příčina výstavby mnoha sanatorií a komplexů společností obchodujících s léčebnými a stolními vodami. Spotřeba těchto vod se odhaduje přibližně na 155,572 m³ za den.

Jsou zde také velké zásoby stavebních surovin. Nicméně nedostatkové jsou sklářské písky a keramická hlína.

V Bělorusku jsou častá rašeliniště, i přes mocné využívání jejich zásob. Zásoby rašeliny jsou odhadovány na 4,4 mld. tun, z toho využitelných je asi 600 mil. tun, protože zbytek zásob se nachází v chráněných územích. Rašelinné bahno je důležitým přírodním hnojivem, jeho zásoby se odhadují na 3 mld. m³. Zásoby ropy jsou malé, proto se těží jen v malém množství. Ložiska hnědého uhlí a lignitu jsou docela velké, ale jejich malá výhřevná hodnota a vysoké množství škodlivin zabraňují jejich většímu využití při výrobě energie. Briketované hnědé uhlí (také s použitím rašeliny) se používá jako palivo pro domácnost nebo k výrobě vosku či hnojiv. Celkově vzato, zásoby energetických surovin v Bělorusku, včetně dřeva a zemního plynu, vystačují pro domácí ekonomiku jen ze 12%.

V Bělorusku se předpokládá výskyt železných i neželezných rud, proto zde v současné době probíhají geologické průzkumy.

Již nalezená ložiska surovin jsou plně využívány. Těží se draselné soli, kamenná sůl, vápenné a cementové materiály, žaruvzdorné a keramické hlíny, písky, šterky a stavební kámen.

Je třeba poznamenat, že ložiska těžných surovin jsou v Bělorusku stále nedostatečně prozkoumána. Nová ekonomická situace a nedostatek vyspělých technologií volá po znovu využívání starých ložisek a efektivnějším využívání nerostných surovin.

Klima

Klima Běloruska je mírně kontinentální s mírnou a vlhkou zimou, teplým létem a vlhkým podzimem. Průměrná teplota v lednu se pohybuje od -4°C na jihozápadu po -8°C na severovýchodě. V červnu to je od 17°C do 19°C . Průměrné srážky se pohybují od 550-750mm. Vegetační období rostlin trvá 184 až 208 dní. Klimatické podmínky Běloruska jsou vhodné pro pěstování odolnějších obilovin, zeleniny, ovoce a dále plodin běžných v podmínkách východní Evropy – brambory, len a krmné obiloviny.

V Bělorusku je na dvacet tisíc vodních toků o celkové délce 91 tisíc kilometrů, dále 11 tisíc jezer, včetně 470 jezer s rozlohou přes 5 km^2 . Největším jezerem je jezero Naroch o rozloze $79,2\text{ km}^2$ a hloubce 25 m. Více než polovina vodních toků spadá do úmoří Černého moře, zbytek patří pod úmoří moře Baltského. Řeky Pripjat, Dněpr, Něman, Berezina a Západní Dvina stejně jako průplav Dněpr – Bug jsou důležitými dopravními tepnami.

V Bělorusku je více než 145 přehradních nádrží. Nejdůležitější je přehrada Vilja (75 km^2), která tvoří základ pro viljsko – minský systém kanálů, který přivádí vodu do Minsku, hlavního města země.

Obnovitelné zdroje povrchové i podzemní pitné vody jsou dostatečné pro uspokojování budoucích potřeb země. Celkový objem vody akumulované v řekách je 58 km^3 , v jezerech $6-7\text{ km}^3$, v přehradních nádržích $3,1\text{ km}^3$. Průměrná spotřeba vody pro domácnosti a průmysl dosahuje 5-7% celkových zdrojů pitné vody.

Populace

Na začátku roku 2001 mělo Bělorusko 10 018 000 lidí. Bělorusko je mnohonárodnostní a mnohonáboženský stát, mezi Bělorusy (81,2%) žije dalších, více než sto národností. Ke konci 19. století zde žili ze slovanské větve také Rusové, Poláci, Ukrajinci (také Češi a Slováci) a z Baltské jazykové skupiny zde žili Litevci, Lotyšci. Dále zde byli zastoupeni Židé, Tataři, Karajci a také Němci

Národnostní složení

Převážná většina obyvatel je vyznává tradičně křesťanství (jmenovitě ortodoxní, římskokatolíci a řečtí katolíci). Protestanti, luteráni a kalvinisté a další byli v historii zastoupeni mezi obyvatelstvem Běloruska v menší míře. Ortodoxní víra byla rozšířena především mezi zdejšími Slovany a baltskou populací. Katolicismus, protestantismus, židovství a islám bylo do země rozšířeno společně s přistěhovalci (Poláky, Němci, Židy a v neposlední řadě Turky). Místní populace přijala tyto formy vyznání jen mezi koncem 14. a 17. století.

Podle cenzu z roku 1999 žije v Bělorusku více než 1142 tisíc Rusů (asi 11,4% z celkové populace). Rusové žili na území Běloruska již v jeho minulosti. Jejich počet zde začal intenzivněji narůstat až po II. světové válce, kdy se zde začali znovu usazovat pracující a specialisté v různých oblastech státní ekonomiky, vědy a umění. Bělorusko je domovem některých ruských rodin, které přišly do této země mnohem dříve než nejstarší potomci inteligence a funkcionářů, kteří se zde usadili v pozdním 18. století. Rusové žijí rozptýleně mezi běloruskou populací, tvoří zde zřetelné enklávy. Početnější skupiny Rusů jsou zastoupeny jen ve východních regionech (oblasti: Vitebsk, Mogilev, Gomel), v hlavním městě Minsk a v předních průmyslových centrech, kde tvoří více jak 20% místní populace.

Poláci jsou počtem 396 tisíc (3,9% z celkové populace) třetí nejpočetnější národnostní skupinou v Bělorusku. Již po několik století žijí v oblastech západního Běloruska. V současné době žijí stejně jako Rusové rozptýleně, jejich významnější koncentrace je jen v západních regionech (oblasti: Grodno, Brest, Vitebsk a Minsk). Poláci tvoří 5% městské populace, ale jejich počet ve městech západních regionů a Minsku je mnohem větší. Většina Poláků však žije na venkově.

Počtem 237 tisíc (2,4% z celkové populace) tvoří Ukrajinci 4. nejpočetnější národnostní skupinu Běloruska. Hlavní vlna ukrajinských imigrantů jsem přišla v 18.-20. století. Na začátku 20. století žila většina Ukrajinců v Pinské, Kobrinské, Brestské, Gomelské, Rechitské, Bobruiské a Byhovské provincii. Po válce žilo mnoho Ukrajinců ve městech, kde byli specialisty v různých průmyslových odvětvích, funkcionáři, intelektuály a umělci.

Židé reprezentují 5. nejpočetnější národnostní skupinu v Bělorusku (více jak 28 tisíc lidí). Začátkem roku 1980 jejich počet začal na území Běloruska klesat v důsledku hromadných migrací do Izraele a západní Evropy. V následujících letech se tento růst zpomalil až zcela ustal.

Podle výsledků cenzu z roku 1999 žilo na území Běloruska 7000 Litevců. Litevci zde žijí převážně rozptýleně mezi obyvateli země, ačkoliv zde existují vesnice výhradně osídlené jen jimi (Ostrovtsy a Voronovo distrikty Grondské oblasti, distrikt Braslav Vitebské oblasti). Litevci se z velké části přizpůsobili bělorusko-polskému prostředí. V Bělorusku jsou zastoupeni dvojjazyčníci, kteří znají 123 národů, mezi nimi Tataři (13 tisíc), Azerbajdžánci, Arménci, Lotyšci, Korejci, Němci, Gruzijci, Romové, Moldavci a další. Někteří z nich našli svou vlastní kulturní a vzdělávací sdružení.

Migrační procesy, které narostly během posledních let 20. století (události Náhorního Karabachu, v Tádžikistánu, Abcházii, Litvě apod.), pozměnily hlavní vzorce etnických menšin v Bělorusku. Zapříčinily například pokles počtu příslušníků hlavních národnostních skupin Běloruska (Lotyšci, Němci, Estonci) a naopak nárůst ostatních, přicházejících z „hot spots“ (Arméni, Gruzijci, Azerbajdžánci a ostatní).

Za hranicemi Běloruska žijí asi 3 miliony Bělorusů a jejich potomků (především v Rusku, Ukrajině, USA, Polsku, Lotyšsku, Litvě, Kanadě a Argentině).

Urbanizace Běloruska je více jak 70%. Minsk je největším městem v zemi, jeho populace tvoří 24% urbanizované části obyvatelstva (více jak 1,7 milionů lidí).

Natalita a mortalita

Přirozený přírůstek je základem růstu populace. Ten se značně snižoval v průběhu 70. a 80. let (ze 146,2 tis. v roce 1960 na 50,0 tis. v roce 1989) a stále klesal během 90. let. Hodnoty úmrtnosti poprvé překročily hodnoty porodnosti v roce 1993 (o 11,1 tisíc obyvatel). Současná demografická situace v Bělorusku potvrzuje fakt, že země čelí očividné demografické krizi, především kvůli klesání porodnosti a růstu hodnot úmrtnosti, čehož výsledkem je snižování počtu celkové populace.

Snižování natality může být vymezeno počátkem 20. století (ze 45 narozených na 1000 obyv. na začátku století, na 16 v 70. a 80. letech). Prudký pokles natality se vyskytl v 90. letech (v roce 1996 bylo 9,3 narozených na 1000 obyv.). Obecně, míra reprodukce mezi běloruskou populací je nedostatečná a po už více než 20 let generace dětí početně nedosahuje hodnot populace generace rodičů. To může být znázorněno na složení rodiny. Podle sčítání lidu v roce 1979 měla průměrná rodina 3,3 členů a podle cenzu z roku 1989 jen 3,2. To odpovídá průměrnému počtu 1,2 dětí v každé rodině. To znamená, že v běloruských rodinách převažují jedináčci. Mnoho faktorů zapříčinilo pokles v hodnotách natality, jako například věková struktura (ženy v plodném věku jsou děti dětí narozených za války, zmenšené populace, která snižuje hodnoty porodnosti), nestálá socioekonomická situace,

rychlý pokles v životních standardech populace, rozdílná sociální orientace, ekologické následky černobylské nehody.

Počátkem druhé poloviny 20. století hodnoty úmrtnosti ve všech věkových skupinách začaly růst. Průměrná délka života se snížila a počátkem 70. let úmrtnost, především mezi pracujícími muži stoupala. Rozdílnost v průměrné délce života obou pohlaví je pro Bělorusko charakteristický. V roce 1997 byla naděje mužů na dožití (62,9 let) o 11,4 roku nižší než u žen (74,3 let). Jedním dalším charakteristickým rysem současné demografické situace je, že úmrtnost, především ve městech v nedávných letech rostla. Během posledních pěti let hodnoty mortality mezi muži vzrostly o 42% a mezi ženami o 22%. Ve venkovských oblastech to bylo u mužů o 14% a u žen o 11%.

Hustota zalidnění

Bělorusko je poměrně hustě zalidněná země. Průměrná hustota zalidnění je 49 obyv. na km². Oblast státu je zalidněna rovnoměrně, vyšší hustota zalidnění je v centrálních oblastech (82 obyv. na km² v Minské oblasti, 48 obyv. na km² v Hrodnenské oblasti). Nižší hustota zalidnění je na severu ve Vicebské oblasti (v Rossonském a Verhnedvinském okrese méně než 10 obyv. na km²).

Věková struktura

Současná věková struktura v Bělorusku je charakterizována zvyšujícím se podílem starších lidí a snižujícím se podílem dětí. Každý z pěti občanů státu je v důchodovém věku. Současné věkové složení obyvatelstva vyplynulo především z propadu hodnot porodnosti. Dále bylo také velice ovlivněno následky 2. světové války, která kromě toho, že vzala život milionům lidí, dala vzniknout tzv. demografickým vlnám a měla za následek snížení počtu porodů v generaci těch, kteří byli narozeni v průběhu války. To přináší intenzivní stárnutí populace, především mezi ženami.

Nápadné rozdíly jsou v současnosti pozorovány ve věkové struktuře městské a venkovské populace. Začátkem roku 1999 žilo ve městech 16% populace v poproductivním věku, zatímco ve venkovských oblastech to bylo přes 33%. Podíl produktivní populace na venkově je 46,0% oproti 62,1% ve městech.

Migrační procesy

Rozdělení Sovětského Svazu a restrukturalizace společnosti měla za následek podstatné změny v charakteru, zaměření a síle migračních tendencí. Výsledkem je pokles vnější i vnitřní migrace v 90. letech. Následkem toho, vzájemné přemísťování obyvatel mezi Běloruskem, státy SNS a Pobaltskými státy je pozitivní a v roce 1999 vystoupalo až k 20 tis. lidí. Většina migračních výměn se uskutečňuje s Ruskem, Ukrajinou a Kazachstánem, jejichž podíly tvoří dohromady 83% všech migrantů. Výsledkem migračních výměn je příliv mladé populace s vyšším stupněm vzdělání (více než 11% s vysokoškolským vzděláním, 74% se středoškolským vzděláním nebo s výučním listem).

Migrace z Běloruska do západních zemí postupně opadá. Například počet lidí, kteří emigrovali do Izraele, USA a Německa v roce 1998 se snížil o 692 v porovnání s předchozím rokem. Vnější migrace za prací je novým trendem, kde odchod pracovních sil převažuje nad jejich příchodem. Nejdůležitější země poskytující práci pro migranty z Běloruska jsou Rusko, Moldávie, Česká republika, Ukrajina a Maďarsko.

Administrativní členění:

Obecná charakteristika

Běloruská republika se skládá ze 6 Oblastí, které se dále dělí na 118 okresů a Minsk. Ačkoliv prodělávají oblasti různou etapu svého socioekonomického vývoje a struktura jejich ekonomiky je odlišná, nejsou regionální rozdíly v Bělorusku příliš velké. Hlavními socioekonomickými, přírodními a ekologickými rysy jsou:

- oproti ostatním východním zemím je rozvoj průmyslu na vyšší úrovni, převažuje výroba energie a spotřebního materiálu
- životní prostředí zatěžují nejvíce chemické a petrochemické komplexy v oblastech Vitebsk, Grodno, Gomel, Minsk a Mogilev.
- vysoká koncentrace průmyslové výroby do hlavního města a dalších velkých sídel
- rozdílná úroveň zemědělství v jednotlivých oblastech souvisí s půdami, podnebím, ekologickými a jinými místními faktory i s rozdílným rozmístěním jednotlivých odvětví zemědělské výroby
- dobře vyvinutá sociální infrastruktura je situována převážně jen do Minsku a dalších velkých měst.

Minsk

Minsk se nachází v centrální části Běloruska a je jak hlavním městem Běloruské republiky tak i střediskem oblasti nesoucí jeho jméno. Minsk má ve státě zvláštní postavení. Je největším politickým, ekonomickým, vědeckým a kulturním střediskem státu.

Na rozloze města 255,8 km² žije 1 729 000 obyvatel. Administrativně je rozděleno do 9 městských obvodů a má jednu městskou radu s jurisdikcí i nad několika sousedními sídly.

První písemná zmínka o Minsku (píše se o něm jako o Mensk nebo Menesk) se datuje do roku 1067.

V ekonomickém systému Běloruska má velmi vyspělý průmysl, vědecké služby, dopravu, management a finance.

Minsk je v Bělorusku na prvním místě v průmyslové výrobě. Funguje zde zhruba 300 průmyslových závodů. Podíl na celkové průmyslové výrobě státu je více jak 22%. Minsk předhání ostatní regiony objemem výroby ve strojním průmyslu, produkci elektrické energie, hutnictvím neželezných kovů, zdravotnictvím a polygrafii. Rozmach strojního průmyslu je charakteristickým rysem tohoto hlavního města. Strojní průmysl a další strojírenské odvětví produkují více jak polovinu městských průmyslových komodit. Nejvýznamnějšími závody jsou BelavtoMAZ, Minské traktorové závody, Minské motorové závody, výrobní sdružení „Atlant“ atd. Elektrická energie a potravinářský průmysl mají také vysoký podíl. Výrobní komplex Minsku má vysoký vývozní potenciál, u mnoha společností činí export 80% jejich celkové výroby.

Díky strategické poloze na ose východ-západ, tedy mezi Moskvou a Varšavou, a hlavním městem Litvy Vilnius a Kyjevem se stal Minsk významným dopravním uzlem. Leteckou osobní i nákladní přepravu obstarávají jak Státní letecká společnost tak i soukromé letecké společnosti SNS a západních zemí hned ze dvou Minských letišť (Minsk-1, Minsk-2). Na předměstí města ještě stále funguje nákladní letiště „Machulishchi“ schopné přijímat ty největší letecké přepravní kolosy.

Plánovaná modernizace existujících dopravních koridorů i budování nových ve směrech Brest-Minsk-Moskva a Baltské státy-Minsk-Ukrajina je pilířem dalšímu růstu Minsku jako významného dopravního uzlu a hlavním potenciálem pro samotný rozvoj města. Minsk by se díky tomuto vývoji mohl v budoucnu stát důležitou a hojně využívanou dopravní křižovatkou, jenž by dokázala sblížit Západní a Střední Evropu a SNS na vícero úrovních.

V Minsku je 34 vysokých škol, včetně 13 nestátních institucí (s asi 130 tisíci studentů), 28 středních škol (více jak 30 tisíc lidí), 245 základních škol (více jak 260 tisíc lidí) a více jak 500 mateřských škol.

Minsk je hlavním vědeckým centrem Běloruska, je tu 164 vědeckých a výzkumných institucí, včetně Akademie věd.

Minsk je hlavním kulturním centrem Běloruska. Je tu 16 muzeí, 11 divadel, 20 kin, 139 knihoven, 36 paláců kultury, více jak 3 tisíce sportovních zařízení. Vydává se zde víc jak 300 časopisů a 700 novin.

Oblast Brest

Tato oblast leží na jihozápadě Běloruska. Na západě sousedí s Polskem a na jihu s Ukrajinou. Tato oblast zabírá 15 % Běloruské republiky a žije zde 14,7 % populace. Centrem je město Brest (300 tisíc obyvatel). Tato oblast se skládá ze 16 okresů, 225 obcí, 20 měst, včetně 5 měst se soudními pravomocemi, a 9 urbanizovaných sídel.

Hlavním odvětvím průmyslu je potravinářství, lehký průmysl a strojírenství – jejich podíl na celkové průmyslové produkci jsou téměř 2/3. V této oblasti je také rozvinuta produkce elektrické energie, dřevařský a dřevozpracující průmysl, papírenský průmysl, zpracování celulózy, výroba mouky a krmiv.

Zemědělství se specializuje na produkci masa a mléka, brambor, pěstování obilí, cukrové řepy a zeleniny.

V této oblasti se nacházejí i nerostné suroviny, které slouží pro rozvoj průmyslové výroby. Jedná se o stavební kámen, tavné a žáruvzdorné jíly, písky a jíly pro sklářský a keramický průmysl, cementářské písky, rašelina, hnílokal, štěrk a ložiska hnědého uhlí a hořlavých břidlic.

Touto oblastí prochází dopravní koridor – Berlín-Varšava-Brest-Minsk-Moskva. Tato síť silnic a železnic tvoří přímou cestu do Vilniusu a Kyjeva a utváří příznivé podmínky pro nákladní dopravu a cestování z evropských zemí do Ruska, Ukrajiny a dalších států. Také v této oblasti v Brestu najdeme letiště první kategorie, schopné přijmout a také technicky obsloužit těžká dopravní letadla typu Boeing 747. Také tudy prochází mezinárodní ropovod a plynovod.

V této oblasti se nachází také národní park Belovezhskaya Puscha s bohatou flórou a faunou. V tomto parku jsou uskutečňovány vědecké výzkumy na ochranu a znovuoživení království rostlinných a živočišných druhů se záměrem udržet unikátní přírodní komplex typický pro Bělorusko a Evropu, stejně jako zachování přírodních vývojových procesů.

Oblast Vitebsk

Tato oblast leží na severovýchodě republiky a sousedí s Litvou, Lotyšskem a Ruskem. Zabírá 19,3 % území Běloruska. V této oblasti žije 13,8 % obyvatelstva. Centrem je město Vitebsk (367 tisíc obyvatel). Oblast se skládá z 21 okresů, 249 obcí, 19 měst, včetně 5 měst se soudními pravomocemi, a 26 urbanizovaných sídel.

Vitebská oblast je průmyslovou oblastí. Produkce elektrické energie tvoří hlavní oblast průmyslu. Nachází se zde vodní elektrárna Lukoml a tepelná elektrárna Novopolotsk. Kromě produkce elektrické energie se průmyslová výroba specializuje také na potravinářský průmysl, lehký průmysl, a chemický průmysl a průmysl paliv.

Nejvíce zemědělské okresy se specializují na produkci mléka a masa, chov prasat, pěstování lnu a v okolí Vitevsku, Orshy a Polotsku na chov drůbeže a pěstování ovoce a zeleniny.

V této oblasti se nachází unikátní přírodní komplex, najdeme zde největší z Běloruských jezerních regionů. Ve Vitebské oblasti leží 11 z 19 hlavních jezer Běloruské republiky. Unikátní je komplex Braslavských jezer. V Braslavském regionu je 50 jezer o celkové rozloze 130 km², leží v povodí řeky Západní Dvina. Tyto jezerní oblasti obývají vzácné rostlinné a živočišné druhy, kteří jsou zapsáni v Červené knize Běloruska. Tento komplex představuje velký zájem rozvíjejícího se turismu a rekreačních možností.

Tato oblast je také bohatá na množství historických památek. Ve městě Plotsk, jednom z nejstarších měst východní Slovanské říše, se nachází četné historické a kulturní památky Slovanů (jako je Sofijská Katedrála, kostel Savior-Yefrosinya church, kostel Christophany atd.).

Vitebská oblast má výhodný přepravní potenciál, prochází tudy dva trans-evropské koridory - Paříž-Moskva-Helsinki-Vitebsk-Gomel-Kyjov-Plovdiv a Yamal-evropský plynovod.

Oblast Gomel

Oblast je situována na jihovýchodě země. Na východě sousedí s Ruskem a na jihu s Ukrajinou. Oblast zabírá 19,5% z rozlohy Běloruska a žije zde celkem 16,4% obyvatel. Město Gomel (se svými 515 tisíci obyvateli) je ve středu této stejnojmenné oblasti. V oblasti se nachází 21 okresů, 278 obcí, 17 měst, včetně 8 měst se soudními pravomocemi a 18 urbanizovaných sídel.

Oblast je jeden z průmyslově nejvyspělejších regionů v zemi. Z průmyslových odvětví má největší podíl průmysl potravinářský, hutnictví železa a strojírenství. Tyto odvětví představují přes polovinu průmyslové produkce oblasti. Gomelská oblast vyrábí téměř 90% železa a železných produktů Běloruska. Tento obor je zastoupen běloruskými hutěmi ve Zhlobinu a drátovnou v městě Rechitsa. Oblast dále zaujímá vedoucí místa v produkci paliv, zpracování dřeva, výrobě papíru a mikrobiologických produktů.

Zemědělské části regionu se specializují na produkci masa a mléka, pěstování obilí, lnu, brambor, a v okolí velkých měst na pěstování zeleniny a chov drůbeže.

Národní i mezinárodní železniční doprava prochází územím oblasti. Největšími dopravními uzly jsou Gomel, Zhlobin a Kalinkovichi. Gomel leží na křižovatce tratí Bahmach-Vilnius a Briansk-Brest. Dále jím prochází Evropský dopravní koridor (Gomel-Minsk-Klaipeda), který zajišťuje dopravu zboží z východní Ukrajiny a centrálního Ruska do přístavů v Klaipedě, Ventspilsu a Kaliningradu.

Hlavními městy oblasti jsou Gomel, Mozyr, Rechitsa, Svetlogorsk a Zhlobin. Gomel, administrativní centrum, je jedním z nejdůležitějších center kultury a vzdělání v zemi. Na Gomelské univerzitě jsou fakulty železniční dopravy, polytechnická, družstevní a lékařská. V Gomelu se dále nachází klasické, ruské a loutkové divadlo, národní muzeum a planetárium. Městu dominují historické stavby gomelského paláce, soubor parků a katedrála Petra a Pavla.

Grodno Oblast

Na území oblasti Grodno leží mj. Pripjatský národní park, kde se nachází přírodní krajina unikátní pro běloruskou oblast Polessiye. Změny v zdejší přírodě jsou studovány ve spojitosti s odvodňováním nížin v Polessiye. Dále jsou v Polessiye situovány ekologické a radiační rezervace. Jsou zaměřeny na ochranu přírodních komplexů s jejich unikátní přírodní a geo-botanickou strukturou krajiny. Studuje se zde také kontaminace po černobylské havárii.

Oblast je situována na severozápadě republiky, na západě sousedí s Polskem a na severu s Litvou. Oblast zabírá 12% rozlohy a žije zde 11,7% obyvatel Běloruska. Grodno (309 tisíc obyvatel) je v centru oblasti. V oblasti se nachází 17 okresů, 194 obcí, 12 měst, včetně 6 měst se soudními pravomocemi a 21 urbanizovaných sídel.

V oblastní ekonomice zaujímá vedoucí postavení chemický průmysl. Největší chemické závody jsou v Grodnu a Lidě, a to Azotská a Chimvoloknoská produkční asociace a Lakokraská akciová společnost. Více než třetina průmyslové produkce je z oblasti strojírenství a potravinářského průmyslu. Výrobky Niemanské sklárny z Lidské oblasti jsou dobře známé i za hranicemi Běloruska.

V oblasti byla otevřena Gomel-Ratonská ekonomická zóna, kde se nachází hlavní průmyslové podniky jako Korallská a. s., Ratonská výzkumná a produkční asociace, Lakokraská a.s., Gidroavtomatiksá produkční asociace, Electroapparaturská továrna, výzkumný institut radiologie a celkem více než 200 ekonomických subjektů.

Zemědělství je v oblasti dobře rozvinuto. Produkuje se zde maso a mléko, chovají prasata, pěstují brambory, na západě cukrová řepa a na východě len. Rozrůstají se oblasti s pěstitelstvím obilí a okolo měst se nacházejí oblasti s chovem drůbeže a produkcí zeleniny.

Jedny z nejdůležitějších evropských dálničních tahů procházejí přímo Grodnoskou oblastí a navazuje na ně široké spektrum dalších oborů. Díky své výhodné geografické poloze se oblast může stát významnou součástí obchodu na trase mezi Asií a západní Evropou. Plánované modernizace evropské infrastruktury prochází centrem oblasti a mohly by dále zvýšit potenciál regionu v rozvíjejících se externích obchodních tazích.

Nejdůležitější města oblasti jsou Grodno, Lida, Slonim, Volkovysk, Smorgon a Novogrudok. Poslední jmenované je významným rodištěm Běloruských panovníků.

Ve 12.-13. století se zde nacházelo Litevské velkovévodství, kam náleželo i území dnešního Běloruska. Od vzniku vévodství byla Běloruština úředním jazykem a byla používána v soudnictví, kronikách a světské i náboženské literatuře. Zachovalo se mnoho historických staveb jako například zámek ze 13.-16.století, kostel Borise a Geleba z 16.-19.století, františkánský klášter z 18.století atd.

Oblast Minsk

Tato oblast se nachází ve středu Běloruska. Společně s hlavní městem Minsk zabírá 19,4% území republiky a žije zde 15,3% její celkové populace. Skládá se z 22 okresů, 307 obcí a 22 měst, z nichž 8 má i soudní pravomoci, a 20 urbanizovaných sídel.

Tato oblast je jedinou v Bělorusku, která nesousedí s žádným jiným státem. Ovšem díky tomu, že přes její území vedou významné dopravní koridory, má dobré podmínky pro vytvoření výhodných ekonomických vazeb se sousedními zeměmi a se západními státy.

Vysoký podíl v průmyslové výrobě má strojní inženýrství a chemický průmysl. Také zemědělská výroba je v oblasti dobře vyvinuta. Oblast je na prvním místě v produkci potravin a krmiv.

Důležitými nerostnými surovinami této oblasti jsou draselná a křemenná sůl, rašelina, křída, stavební písek a štěrk, železná ruda a vápenec. Nalézají se zde i prameny minerálních vod.

Většina zemědělských regionů se specializuje na produkci masa a mléka, chov prasat a pěstování lnu a brambor. Došlo k rozšíření pěstování obilovin, píce a brambor. Na jihu a jihozápadě se pěstuje cukrová řepa. V zázemí Minsku i jiných velkých měst se zemědělské farmy navíc specializují na pěstování zeleniny a ovoce. Dále se zde nacházejí velké drůbeží farmy a továrny na zpracování drůbeže. Oblast Minsk zaujímá první místo v zemi v produkci potravin, mouky a krmiva.

Přírodní komplex Minské oblasti má velký potenciál pro rozvoj rekreačních objektů a turismu. V oblasti Miadel se nachází skupina jezer Naroch s výbornými podmínkami pro poskytování rekreačních služeb a léčebných kúr. Je zde také přírodní rezervace Blue Lakes, což je část běloruského Poozeryie. Dále se v této Oblasti nachází hlavní část Berezinského biosferické přírodní rezervace, ve které se zachovaly unikátní komplexy přírodních útvarů, procesů a jevů. Ty jsou zde studovány a vypracovávají se zde programy na ochranu přírody a ekologickou výchovu.

Oblast Mogilev

Oblast se nachází ve středu východní části Běloruska. Oblast zaujímá 14% rozlohy země a žije zde 12,2% běloruské populace. Střediskem oblasti je Mogilev (371 tisíc obyvatel). Oblast se skládá z 21 okresů, 195 obcí, 13 měst včetně 5 měst se soudními pravomocemi a 12 urbanizovaných sídel.

Chemická a petrochemická produkce zaujímají vedoucí postavení v rámci průmyslu této oblasti. Objemem vyprodukovaných chemických a petrochemických výrobků předčí oblast Minsk všechny ostatní regiony země, Odvětví je orientováno na produkci vláken, produktů organické syntézy, pneumatik a výrobků z gumy. Významný podíl na průmyslovém potenciálu má potravinářský průmysl, strojírenství a výroba elektrické energie. Ve strojírenství a zpracování kovů patří vůdčí postavení automobilovému průmyslu a výrobě zemědělských strojů a strojů pro výstavbu pozemních komunikací.

Nejdůležitějšími surovinami dobývanými v této oblasti jsou křemičitá a křemenná sůl, rašelina, fosfatid, křída, stavební písek a štěrk, cement a vápenec. Nalézají se zde i prameny minerálních vod. Místní nerostné suroviny se využívají k produkci stavebních materiálů a ostatních produktů. Výroba stavebních materiálů je reprezentována takovými společnostmi jako Kirchev Cement and Asbestos Sheeting Factory, Belorussian Cement Factory v Kostinkovichi a v městech Glush a Elizov továrnami na produkci vápeno-pískových cihel, železobetonu, prefabrikovaných betonových produktů, stavebních materiálů, cihel a skla.

Zemědělské regiony se specializují na produkci masa a mléka, chov prasat a pěstování lnu. Došlo k rozšíření pěstování obilovin, píce a brambor. Na jihu a jihozápadě se pěstuje cukrová řepa. V zázemí velkých měst se zemědělské farmy navíc specializují na pěstování zeleniny a ovoce.

Území Mogilevské oblasti je protkáno rozvinutou sítí železnic a dálnic spojujících ji s průmyslovým centrem Běloruska a regiony Ruska, Ukrajiny a Pobaltských států. Tři hlavní železnice procházející územím této oblasti jsou: Orsha - Zhlobin ze severu nanjih, Orsha - Unecha ze severozápadu na jihovýchod a Yaroslavk - Baranovichi z východu na západ. Dálnice jsou lépe vyvinuty ve východním a v části jižního území oblasti. Nejdůležitější dálnice jsou St. Peterburg - Kyjev, Mogilev - Minsk, Mogilev - Bobruisk a Minsk - Zhlobin.